

Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru ke sdělení Komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů Evropský program pro migraci

[COM(2015) 240 final]

(2016/C 071/08)

Zpravodaj: Stefano MALLIA

Spoluzpravodaj: Cristian PÎRVULESCU

Dne 10. června 2015 se Evropská komise, v souladu s článkem 304 Smlouvy o fungování Evropské unie, rozhodla konzultovat Evropský hospodářský a sociální výbor ve věci

sdělení Komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů – Evropský program pro migraci

[COM(2015) 240 final].

Specializovaná sekce Zaměstnanost, sociální věci, občanství, kterou Výbor pověřil přípravou podkladů na toto téma, přijala stanovisko dne 19. listopadu 2015.

Na 512. plenárním zasedání, které se konalo ve dnech 9. a 10. prosince 2015 (jednání dne 10. prosince), přijal Evropský hospodářský a sociální výbor následující stanovisko 161 hlasy pro, 10 hlasů bylo proti a 7 členů se zdrželo hlasování.

1. Závěry a doporučení

1.1. EHSV vítá dokument Komise Evropský program pro migraci, je přesvědčen, že symbolizuje znovunalezené uvědomění si nutnosti řešit migraci na evropské úrovni, a vyzývá členské státy, aby společně podpořily provádění tohoto programu.

1.2. Bezodkladným úkolem pro EU je dostat současnou nepřehlednou situaci pod kontrolu a zaručit, aby se lidem, kteří hledají mezinárodní ochranu, dostalo náležitého zacházení. EHSV podporuje okamžité zavedení „ohniskového přístupu“, který má pomoci zemím, jež čelí velkému přílivu migrantů, a požaduje, aby jim byly poskytnuty nezbytné zdroje a podpora.

1.3. EHSV je přesvědčen, že současná situace vyžaduje, aby EU vytvořila skutečně společný evropský azylový systém založený na harmonizovaných postupech v celé EU. To zahrnuje jednotný azylový status a vzájemné uznávání rozhodnutí o azylu, sdílenou odpovědnost a úsilí vyvíjené v oblasti přemístování a přesídlování a přezkum dublinského nařízení. Je potřeba zavést solidární a odolné systémy sdílení zátěže, především pak stálý, spravedlivý a závazný distribuční klíč pro rozdělování osob hledajících ochranu mezi všechny členské státy EU. Kromě toho je nutné hledat dlouhodobá řešení pro případ, že by masová migrace pokračovala nebo by se opakovala v budoucnu.

1.4. Evropské obyvatelstvo stárne a Evropa se potýká s nedostatkem dovedností, který lze řešit s pomocí migrace. EU však musí mít účinnější přistěhovaleckou politiku. EU by měla vypracovat komplexní politiku legální migrace, jejímž cílem bude vítat nově příchozí a která bude transparentní, předvídatelná a spravedlivá. Současně je třeba si uvědomit, že přistěhovalectví není jediným způsobem, jak si poradit s nedostatkem pracovních sil na trhu práce a s demografickými problémy, a že členské státy mohou zvážit jiná, vhodnější řešení.

1.5. Integrace migrantů a uprchlíků je velmi důležitou výzvou, již musí EU a její členské státy čelit vybudováním spolehlivých systémů integrace. EHSV se domnívá, že náklady neintegrace výrazně přesahují náklady integrace. EHSV a jeho dlouhodobá angažovanost v Evropském fóru pro integraci a Evropském fóru pro migraci je výrazem přesvědčení, že integrace je dvousměrný proces, v němž hrají zásadní úlohu sociální partneři, místní orgány i občanská společnost. Prioritou by měl být přístup na trh práce, a zejména uznávání kvalifikací a odborná a jazyková příprava. Zvláštní pozornost by měla být věnována integraci žen.

1.6. EU musí zabezpečit své vnější hranice. Vzhledem k současné složité bezpečnostní situaci je nutné vynakládat úsilí spíše na evropské než na vnitrostátní úrovni, což by mohlo vyžadovat sdílení některých vnitrostátních pravomocí v této oblasti.

1.7. Všechny vnější politiky EU musí být zefektivněny a zaměřeny na pomoc zemím původu dosáhnout přiměřené úrovně lidské bezpečnosti, stability a blahobytu. EHSV si je dobře vědom toho, že je to dlouhodobý a nesmírně obtížný cíl.

1.8. Je třeba prosazovat spolupráci v oblasti zpětného přebírání osob, aby bylo zajištěno účinné a včasné provádění směrnice o navrácení osob.

1.9. Občanská společnost hraje při zvládnání migrační krize klíčovou úlohu, například poskytováním nezbytné první pomoci přicházejícím migrantům a organizováním následných opatření k jejich začlenění do společnosti a do trhu práce. Je nezbytné, aby vlády, místní orgány a organizace občanské společnosti spolupracovaly na dosažení kulturního a společenského konsensu mezi evropskými národy o důležitosti a přínosu investování do integrace přistěhovalců do společnosti a trhu práce.

1.10. EHSV proto vyzývá EU a její členské státy, aby navýšily financování a materiální podporu pro vnitrostátní nevládní organizace a organizace občanské společnosti.

1.11. Příslušné finanční prostředky musí společným úsilím obstat celé mezinárodní společenství. Při tom je třeba jasně říci, že prostředky, které členské státy vynakládají na přijetí a začlenění žadatelů o azyl resp. uprchlíků, nejsou dlouhodobé ani strukturální povahy, takže by neměly být zahrnuty do výpočtu strukturálních rozpočtových schodků. Obstarání potřebných zdrojů nesmí být na úkor stávajících prostředků určených na sociální cíle EU. To by ohrozilo akceptaci u části obyvatelstva.

2. Sdělení Komise a nejnovější vývoj

2.1. Evropská komise zveřejnila své sdělení Evropský program pro migraci dne 13. května 2015. O těchto i o následných prováděcích návrzích jednala poté od června do října různá složení Rady. EHSV toto sdělení Komise vítá a domnívá se, že je vyčerpávající a zaměřuje se na zásadní body.

2.2. Provádění iniciativ navržených v programu probíhá a většina členských států si postupně uvědomuje, že problémy spojené s migrací lze účinně zvládat pouze společně za dodržování zásad solidarity a sdílené odpovědnosti. Účinné jednání vyžaduje mobilizaci většího množství prostředků z rozpočtu EU a vyšší příspěvky od členských států. Při tom je třeba jasně říci, že prostředky, které členské státy vynakládají na přijetí a začlenění žadatelů o azyl resp. uprchlíků, nejsou dlouhodobé ani strukturální povahy, takže by neměly být zahrnuty do výpočtu strukturálních rozpočtových schodků.

2.3. Co se týče financování, EU ztrojnásobila zdroje na společné operace Poseidon a Triton agentury Frontex. Souběžně s tímto navýšením některé členské státy nasazují operační prostředky (lodě a letadla). Evropská komise rovněž vyčlenila 1,8 mld. eur z rozpočtu EU na vytvoření Nouzového svěřeneckého fondu pro stabilitu a řešení hlavních příčin nelegální migrace a vysídlených osob v Africe, uvolnila 60 mil. eur na nouzové financování pro členské státy, jež jsou vystaveny největšímu náporu migrantů, navrhla program znovusídlování s prostředky ve výši 50 mil. eur a uvolnila 30 mil. eur pro regionální program rozvoje a ochrany.

2.4. Vedoucí představitelé EU slíbili přidělit více prostředků agentuře Frontex, Europolu a Evropskému podpůrnému úřadu pro otázky azylu (EASO) s cílem posílit ochranu vnějších hranic EU a položili zvláštní důraz na tzv. „ohniskový přístup“ k zajištění identifikace, registrace a snímání otisků prstů migrantů. K zaručení účinného fungování „ohniskového přístupu“ a ke splnění jeho cíle je však nezbytná finanční podpora ze strany EU.

2.5. Na zasedáních Rady v červenci a září se dospělo k dohodě ohledně přemístění 160 000 migrantů z Řecka a Itálie a přesídlení dalších 22 000 osob, které potřebují mezinárodní ochranu. Úspěšné provádění těchto rozhodnutí, které je v počáteční fázi, má klíčový význam pro úspěch jakékoli budoucí migrační politiky EU.

2.6. Dne 23. září 2015 vydala Evropská komise vůči několika členským státům 40 rozhodnutí o nesplnění povinnosti kvůli neprovedení právních předpisů o zavedení společného evropského azylového systému. EHSV toto rozhodnutí vítá, ale je velmi znepokojen tím, že Komise tento mechanismus musela použít, aby přiměla členské státy k řádnému uplatňování práva EU v této klíčové oblasti.

2.7. Na mezinárodní rovině mohou některá rozhodnutí případně vést ke zlepšení celkové situace. Patří sem navýšení rozpočtových prostředků EU na poskytování okamžité pomoci uprchlíkům, posílení dialogu a spolupráce s třetími zeměmi, jako je např. Libanon, Jordánsko a Turecko, a kandidátskými zeměmi na západním Balkáně, a zvýšení humanitární pomoci v roce 2016 a vytvoření Nouzového svěřeneckého fondu pro Afriku. Obstarání potřebných zdrojů nesmí být na úkor stávajících prostředků určených na sociální cíle EU. To by ohrozilo akceptaci u části obyvatelstva. EHSV vítá, že Evropská rada dne 23. září 2015 potvrdila společný akční plán s Tureckem jako součást komplexního programu spolupráce založeného na sdílené odpovědnosti, vzájemných závazcích a jejich plnění.

3. Řešení krize

3.1. Okamžitá opatření

3.1.1. Koncepce inteligentních hranic je vítaná a opožděná. Hlavním problémem souvisejícím s pevnějšími a inteligentnějšími hranicemi je zaručit, aby nedocházelo k porušování lidských práv migrantů. Kromě toho by nemělo docházet k podryvání zásady nenavracení, i kdyby to mělo být obtížné, protože není vždy jasné ani snadné odlišit uprchlíky od ekonomických migrantů. Inteligentní hranice musí plně respektovat základní práva a svobody.

3.1.2. Schengenská dohoda je jedním z pilířů EU a pro evropskou integraci má více než symbolický význam. Je jedním z nejhmatatelnějších práv evropských občanů a dává jim skutečně pocit, jak vypadá Evropa bez hranic. EHSV si přeje, aby se fungování schengenského režimu co nejrychleji vrátilo do normálních kolejí, a naléhavě vyzývá, aby členské státy přijaly veškeré možné kroky, které zabrání trvalému rozpadu tohoto systému.

3.1.3. Doposud se dospělo k dohodě ohledně přemístění 160 000 uprchlíků v EU. Rychlé provádění této dohody by umožnilo shromáždit mnoho cenných zkušeností, díky nimž by bylo možné vypracovat dlouhodobá řešení pro případ, že by pokračoval masivní příliv osob nebo by se opakoval v budoucnu. EHSV se domnívá, že je třeba projevit větší ambice. Celosvětové masové přesouvání lidí nebude ustávat ještě po mnoho let.

3.1.4. Je v zájmu všech členských států, aby byl zaveden solidární a odolný systém řešení pro případ, že by masová migrace pokračovala v budoucnu. Okamžitě musí být zaveden stálý, spravedlivý a závazný systém sdílení zátěže spočívající v rozdělování osob žádajících o ochranu mezi všechny členské státy EU. To je třeba podpořit přijetím stálého distribučního klíče vycházejícího z řady aspektů, jako je hospodářský a územní rozsah země, HDP, pracovní příležitosti a nedostatek specifických dovedností, existence komunit stejné národnosti a etnických komunit a menšin v přijímacích zemích. Tento distribuční klíč by měl být pravidelně přezkoumáván. Zohledňovat by se měly i preference žadatelů o azyl, pokud souvisejí s aspekty, které by usnadnily integraci (např. znalost jazyka, rodina v dané zemi apod.). To by mělo ukončit neustálá disharmonická zasedání Rady, která poškozují image Evropy.

3.1.5. EHSV vítá návrh aktivovat mechanismus civilní ochrany a nasadit podpůrné týmy pro řízení migrace a pohraniční jednotky rychlé reakce, které členským státům pomůžou řešit mimořádné situace.

3.1.6. EHSV rovněž vítá přidělení více prostředků EU agentuře Frontex, Europolu a Evropskému podpůrnému úřadu pro otázky azylu (EASO) v roce 2015 a navýšení o 600 mil. eur pro tyto tři úřady v roce 2016 na pomoc nejvíce postiženým státům. Toto úsilí je třeba doplnit účinnou návratovou politikou. V současné době se do zemí původu navrací pouze asi 38 % těch, u nichž se shledalo, že ochranu nepotřebují.

3.1.7. EU musí více provázat svou pomoc rozvojovým zemím s vnitřními reformami a posílit účinnou spolupráci v otázkách migrace, zejména legální migrace (včetně dočasného pohybu a víz) a návratové politiky. Je však velmi důležité, aby členské státy EU dostaly svému závazku vyčlenit 0,7 % svých hrubých národních důchodů (HND) na rozvojovou pomoc.

3.1.8. EHSV vítá návrh zintenzivnit diplomatické úsilí, aby se země původu a tranzitní země zapojily do spolupráce na řešení tohoto problému. Prvním krokem v rámci tohoto úsilí byl summit o migraci, který se konal ve Vallettě ve dnech 11. a 12. listopadu 2015.

3.1.9. V tomto ohledu je třeba zdůraznit, že EU musí naslouchat svým partnerům natolik, nakolik s nimi musí mluvit, a že s nimi také jako s partnery musí jednat. Mezi EU a jejími partnery v Africe a na Blízkém východě stále ještě panuje řada nedorozumění a různé názory, co se týče vytyčených cílů a prostředků k jejich dosažení.

3.1.10. EHSV vítá závazek EU k pokračující užší spolupráci s mezinárodními organizacemi, jako je UNHCR, UNDP, IOM a Mezinárodní červený kříž. Konstatuje však, že řada členských států EU neplní své povinnosti. Jedním z názorných příkladů toho je žalostná bilance podporování Světového potravinového programu.

3.1.11. EHSV rovněž vítá návrh Komise zvýšit v roce 2016 humanitární pomoc o 300 mil. eur, aby bylo možné uspokojit základní potřeby uprchlíků.

3.1.12. EHSV podporuje zásadu vzájemného uznávání rozhodnutí o azylu. Podle článku 78 SFEU by EU měla vyvíjet společnou politiku s cílem poskytovat mezinárodní ochranu a obsahující „jednotný ... status ... platný v celé Unii“. Pokud tento celounijní status nezaručí agentura EU, jedinou alternativou je vzájemné uznávání vnitrostátních rozhodnutí.

3.1.13. EHSV plně podporuje závazek Komise předložit do března 2016 návrh na přezkum dublinského nařízení. Rovněž podporuje závazek Komise předložit zároveň nový balíček v oblasti legální migrace, včetně revidované směrnice o modré kartě.

3.1.14. Ochrana vnějších hranic EU by měla být společnou snahou, v jejímž rámci by členské státy sdílely své materiální a intelektuální zdroje.

3.1.15. EHSV plně podporuje okamžité zavedení „ohniskového přístupu“, je však třeba na něj poskytnout odpovídající personál a veškeré zdroje nezbytné k jeho efektivnímu fungování. V místech, jako je Itálie a Řecko, kam každý den přicházejí tisíce migrantů, lze předejít úplnému chaosu jen sdílením značných finančních a materiálních zdrojů.

3.1.16. EHSV sdílí vážné obavy UNHCR ohledně stávajících postupů registrace a výběru v rámci „ohniskového přístupu“ v okamžiku, kdy přistěhovalci dorazí na hranice EU.

3.2. Dlouhodobá opatření

3.2.1. EU může snížit migrační toky na zvládnutelný rozsah pouze tehdy, když bude efektivně řešit mnoho problémů, s nimiž se země původu potýkají. Dlouhodobý cíl dosažení stability, míru a blahobytu bude vyžadovat nebývalé úsilí, a to nejen ze strany Evropy, ale i celého mezinárodního společenství. EU se musí snažit zvýšit mezinárodní úsilí, v prvé řadě prostřednictvím OSN.

3.2.2. Proto EU musí zvýšit svou institucionální přítomnost v klíčových zemích původu a tranzitu tím, že zřídí zvláštní střediska pro migraci, která budou sloužit jako dočasná či stálá zařízení pro zpracování žádostí o azyl. Země jako Alžírsko, Maroko, Mali, Libye, Libanon a Turecko potřebují více pozornosti a větší pomoc.

3.2.3. EHSV se domnívá, že jedním z hlavních cílů programu je zavést takovou migrační politiku EU, která by umožňovala legální migraci a zároveň by stimulovala účinnou integraci migrantů. EHSV očekává, že budou v této oblasti navrženy první právní předpisy a politiky, a je připraven podpořit Evropskou komisi při vypracování těchto návrhů.

3.2.4. EHSV vyzývá členské státy, aby plně respektovaly a aktivně prováděly Ženevskou úmluvu z roku 1951 a odolaly nátlaku na snížení úrovně ochrany a služeb poskytovaných uprchlíkům.

3.2.5. EHSV podporuje společnou azylovou politiku založenou na zjednodušených společných postupech. Tato politika se musí rovněž opírat o společnou definici postavení uprchlíka a práva spojená s tímto postavením, aby se uprchlíkům zabránilo v hledání „nejlepšího zacházení“.

3.2.6. Je třeba více rozpracovat systém informací ze zemí původu. Žádosti o azyl podané občany, kteří pocházejí ze stejných států a pravděpodobně se nacházejí v podobné situaci, mají často různé výsledky. Nynější systém by měl být dostatečně flexibilní a spolehlivý na to, aby zkoumal a zpracovával informace o vývoji v zemích původu v reálném čase. Je třeba neustále upevňovat spolupráci bezpečnostních služeb členských států, neboť jsou důležitým zdrojem informací.

3.2.7. Větší pozornost by měla být věnována organizaci legální migrace a vízové politice, digitalizaci postupů, uznávání kvalifikací a zajištění mobility v oblasti vzdělávání.

3.2.8. EU by měla být více zapojena do řízení návratů a do podpory opatření zaměřených na opětovné začlenění. Pilotní projekt navrácení do Pákistánu a Bangladéše je pro současnou krizovou situaci jen velmi málo relevantní. EHSV důrazně doporučuje plánování a provádění podobných projektů s náležitou finanční a institucionální podporou.

3.2.9. Zvýšení hraničních kontrol v tranzitních zemích, posílení hlídek na moři a ničení plavidel převaděčů může pomoci, není však jediným způsobem trvalého vyřešení tohoto problému. EU se dala na správnou cestu, když zaujala komplexní přístup spočívající v lepším využívání svých rozmanitých nástrojů a značných zdrojů.

3.3. Občanská společnost

3.3.1. Občanská společnost hraje při zvládnání migrační krize klíčovou úlohu. Subjekty občanské společnosti mohou výraznou měrou přispět k poskytování nezbytné první pomoci přicházejícím migrantům. Občanská společnost by však mohla zastávat ještě důležitější úlohu, pokud jde o dlouhodobější úsilí nutné k začlenění migrantů do společnosti. Občanská společnost může pomáhat přímo jednotlivým lidem, což je nesmírně důležité ve všech fázích přijímání a usídlování uprchlíků.

3.3.2. EHSV oceňuje solidaritu, kterou projevili skupiny občanské společnosti a jednotlivci, kteří dobrovolně pomáhají žadatelům o azyl. Jenže tato pozitivní a spontánní reakce není dostatečně velká na to, aby umožnila účinně čelit této výzvě. EHSV vyzývá členské státy EU, aby uznaly a ocenily úlohu, kterou občanská společnost hraje, tím, že poskytnou větší podporu vnitrostátním nevládním organizacím a občanské společnosti, a zajistí tak strukturovanější a účinnější reakci. Vlády členských států nesou zvláštní odpovědnost za nalezení subjektů občanské společnosti na svém území a navázání kontaktů s nimi a za zvýšení podpory poskytované těmto subjektům, aby měly větší kapacity.

3.3.3. EHSV dále doporučuje, aby se Komise snažila poskytnout členským státům v rámci dohod o partnerství týkajících se strukturálních fondů více prostředků, a bylo tak možné nasměrovat více prostředků ESF a EFRR do řízení migračních toků a integračního úsilí. Primárními příjemci těchto prostředků by měly být nevládní organizace a organizace zapojené na místní úrovni. Tyto prostředky by měly převyšovat prostředky, které jsou v současné době poskytovány v rámci Azylového, migračního a integračního fondu.

3.3.4. EHSV poukazuje na Evropské fórum pro migraci, které převzalo úlohu Evropského fóra pro integraci, jež v roce 2009 založil EHSV s Evropskou komisí. Toto fórum je platformou pro dialog mezi evropskými institucemi a občanskou společností v oblasti přistěhovalectví, azylu a integrace migrantů.

4. Začlenění do společnosti a trh práce

4.1. EHSV považuje za důležité a velmi naléhavé zajistit vytvoření transparentního, předvídatelného a spravedlivého systému legální migrace do EU. Evropské obyvatelstvo stárne, a roste o pouhé cca. 0,2 % ročně, což je výrazně pod hranici generační obnovy. Odhaduje se, že Evropa ztratí do roku 2050 přibližně 30 milionů lidí v produktivním věku, a pokud se něco rychle nepodnikne, bude se index závislosti ve většině členských států EU i nadále rychle zvyšovat, produktivita bude klesat, podniky se budou zavírat a výrazně vzrostou náklady na zachování služeb zejména pro stárnoucí obyvatelstvo.

4.2. Prostřednictvím společných a organizovaných opatření vycházejících ze solidarity může EU změnit současnou situaci v příležitosti ke zvrácení současného demografického vývoje a jeho dopadů na společnost a hospodářství. Začlenění migrantů do trhu práce vede k hospodářskému růstu a podporuje jejich nezávislost. Na druhé straně politiky, které integraci opomíjejí, přenášejí zátěž podporování migrantů na veřejné služby a mohly by způsobit sociální tlaky, které by měly značné důsledky.

4.3. EHSV uznává, že integrace je silně závislá na integraci do trhu práce. S důsledky přistěhovalectví pro trh práce jsou však spojeny četné faktory, které je třeba objasnit, mj. vliv přistěhovalců na výši mezd, dostupnost pracovních míst, tlak na daňový systém (zdraví a vzdělávání) a účinky multikulturalismu.

4.4. Výbor již vypracoval průzkumné stanovisko⁽¹⁾, které bylo základem pro přípravu ministerské konference v Zaragoze v roce 2010⁽²⁾, na níž bylo přijato důležité prohlášení o začlenění migrantů do trhu práce a o výzvách pro evropské a vnitrostátní orgány a sociální partnery.

4.5. Studie ukazují, že celkově přispívají migranti do hospodářství více, než z něj berou, že jejich vliv na daňové systémy je minimální a že pomáhají Evropě řešit její demografický deficit a stimulovat hospodářský růst. Dopady migrace však nejsou ve všech evropských regionech stejné a musí být pečlivě hodnoceny z hlediska svého vlivu na místní úrovni. Kromě toho je očividný rozdíl mezi organizovaným příchodem migrantů v rámci provádění určité politiky a neočekávaným náporům tisíců přicházejících migrantů, jež je obtížné řešit a který přetěžuje místní, regionální a celostátní struktury, jak se ukázalo v uplynulých týdnech.

4.6. Začlenění migrantů do trhu práce závisí na řadě faktorů, jako je míra nezaměstnanosti v hostitelských zemích, dovednosti migrantů, úroveň jejich dovedností, předvstupní příprava v oblasti jazykových schopností, formální odborná příprava a organizace, struktury zřízované v hostitelských zemích za účelem snazšího začlenění přistěhovalců – včetně uprchlíků – do trhu práce. Právě v těchto oblastech hraje občanská společnost klíčovou roli.

4.7. Existují však i jiné faktory, které brání rychlé integraci, jako je uznávání kvalifikací, byrokratické překážky, nedostatečná transparentnost, nesprávný dojem veřejnosti z migrantů, vykořisťování a právní překážky spočívající v zastaralé legislativě a v neprovádění nebo pomalém provádění právních předpisů EU.

4.8. Odbory a organizace zaměstnavatelů mají při řešení problému začleňování přistěhovalců do trhu práce klíčovou úlohu. EHSV doporučuje, aby byli sociální partneři plně zapojeni do koncipování, přípravy, provádění a monitorování integrační politiky a souvisejících opatření na místní, regionální, vnitrostátní a evropské úrovni.

⁽¹⁾ Úř. věst. C 354, 28.12.2010, s. 16.

⁽²⁾ <http://www.integrim.eu/wp-content/uploads/2012/12/Report-20101.pdf>, <https://www.uclm.es/bits/archivos/declaracionzaragoza.pdf>.

4.9. Vláda, místní a regionální orgány a sociální partneři musí spolupracovat na dosažení společenského konsensu ohledně způsobů a prostředků začleňování migrantů do hospodářství a společnosti, především proto, aby se zabránilo potyčkám mezi různými znevýhodněnými skupinami.

4.10. Občanská společnost hraje rozhodující úlohu při pomáhání migrantům získat přístup ke vzdělávání, odborné přípravě a zaměstnání a při potírání diskriminace v oblasti vzdělávání, na trhu práce a ve společnosti jako takové.

V Bruselu dne 10. prosince 2015.

předseda
Evropského hospodářského a sociálního výboru
Georges DASSIS
